

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی گیلان
دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی رشت

نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

نام و شماره درس: بزرگسالان و سالمندان ۱	تعداد واحد و نوع واحد(نظری/عملی): ۳ واحد نظری
رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی پرستاری	مدت زمان ارائه درس: نیمسال دوم ۰۲-۰۳
دروس پیش نیاز: تشریح، فیزیولوژی، بیوشیمی، انگل شناسی، تغذیه و تغذیه درمانی، مفاهیم پایه یک و دو	محل برگزاری: دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی رشت
نام مسئول برنامه: دکتر لیلا روحی	تلفن و روزهای تماس: ۰۱۳۳۳۵۵۵۰۵۶
آدرس ایمیل: roohi_balasi@yahoo.com	

اهداف کلی درس:

- این دوره دانشجویان را قادر می سازد که با بکارگیری دانش قبلی در زمینه مفاهیم زیربنایی پرستاری دانش مورد نیاز برای ارزیابی جامع، برنامه ریزی و مراقبت از بزرگسالان مبتلا به اختلالات مایع و الکترولیت، اختلالات عضلانی اسکلتی، اختلالات سیستم گوارشی را بر اساس فرایند پرستاری کسب نماید. در این راستا لازم است تقویت مهارت های تفکر خلاق، مراقبت مبتنی بر شواهد در کاربرد تشخیص های پرستاری به منظور تامین حفظ و ارتقا سلامت از پیشگیری تا نوتوانی از بیمارستان تا منزل مدنظر قرار گیرد.

اهداف اختصاصی درس:

از دانشجو انتظار می رود در پایان دوره:

- با توجه به علائم و نشانه های داده شده انواع اختلالات شایع دهان، لب و لثه را از یکدیگر افتراق دهد.
- علت ایجاد اختلالات شایع لب، دهان و لثه را شرح دهد.
- نکات مهم در مراقبت پرستاری از بیماران با اختلالات شایع لب، دهان و لثه را در چارچوب فرایند پرستاری شرح دهد.
- عوامل خطر سرطان های حفره دهان را مشخص نماید.

- علایم و نشانه های سرطان حفره دهان را تشخیص دهد.
- پاتوفیزیولوژی سرطان حفره دهان را شرح دهد.
- روش های تشخیصی سرطان حفره دهان را مشخص کند.
- نکات مهم در مراقبت پرستاری از بیمار مبتلا به سرطان حفره دهان را در چارچوب فرایند پرستاری شرح دهد.
- با توجه به علایم و نشانه های داده شده، انواع اختلالات مری را از یکدیگر افتراق دهد.
- علل ایجاد اختلالات مری را شرح دهد.
- پاتوفیزیولوژی اختلالات مری را شرح دهد.
- روش های تشخیصی در اختلالات مری را مشخص کند.
- چگونگی درمان اختلالات مری را تشخیص دهد.
- نکات مهم در آموزش و مراقبت پرستاری از بیماران با اختلالات مری را در چارچوب فرایند پرستاری شرح دهد.
- گاستریت را تعریف نماید.
- علت و پاتوفیزیولوژی ایجاد گاستریت را شرح دهد.
- پاتوفیزیولوژی استر اولسر را شرح دهد.
- علایم گاستریت حاد و مزمن را از یکدیگر افتراق دهد.
- روش های تشخیصی و درمانی گاستریت را مشخص نماید.
- نکات مهم در آموزش و مراقبت پرستاری از بیماران مبتلا به گاستریت را در چارچوب فرایند پرستاری شرح دهد.
- پپتیک اولسر را تعریف نماید.

- علت ایجاد پپتیک اولسر را شرح دهد.
- سندرم زولینجر الیسون را تعریف نماید.
- علت ایجاد سندرم زولینجر الیسون و پاتوفیزیولوژی آن را شرح دهد.
- علایم سندرم زولینجر الیسون را مشخص کند.
- عوامل خطر سرطان معده را مشخص نماید.
- علایم و نشانه های سرطان معده را تشخیص دهد.
- پاتوفیزیولوژی سرطان معده را شرح دهد.
- روش های تشخیصی سرطان معده را مشخص کند.
- نکات مهم در مراقبت پرستاری از بیمار مبتلا به سرطان معده را در چارچوب فرایند پرستاری شرح دهد.
- پاتوفیزیولوژی زخم های دئودنوم و معده را مقایسه کند.
- علایم پپتیک اولسر را از استرس اولسر افتراق دهد.
- تظاهرات بالینی پپتیک اولسر خونریزی دهنده را مشخص نماید.
- روش های تشخیص، درمان و جراحی را در پپتیک اولسر را شرح دهد.
- نکات مهم در آموزش و مراقبت پرستاری و مدیریت عوارض در بیماران مبتلا به پپتیک اولسر را در چارچوب فرایند پرستاری شرح دهد.
- بطور اجمالی آناتومی و فیزیولوژی دستگاه گوارش تحتانی را شرح داده و ارزیابی های تشخیصی را توضیح دهد.
- بیماری های التهابی روده را با توجه به پاتوفیزیولوژی آنها، تظاهرات بالینی، ارزیابی تشخیصی و اقدامات طبی و جراحی را مورد مقایسه قرار دهد و تدابیر پرستاری این اختلالات را توضیح دهد.

- پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی و درمان بیماران مبتلا به یبوست، اسهال و سندرم روده تحریک پذیر را توضیح دهد.
- شکم حاد را بر حسب علل، تظاهرات بالینی، مداخلات پرستاری، عوارض و روش های درمانی با یکدیگر مقایسه نماید.
- روش های درمانی و تدابیر پرستاری در بیماران مبتلا به سرطان کولون و آنورکتال را توضیح دهد.
- تست های عملکردی کبد و تظاهرات بالینی اختلال عملکرد کبد با توجه به تغییرات پاتوفیزیولوژیک کبد شرح دهد.
- انواع مختلف هپاتیت و علل آنها، پیشگیری، تظاهرات بالینی، مداخلات درمانی و تدابیر پرستاری را مقایسه نماید.
- پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی و مراقبت های درمانی بیماران مبتلا به سنگ کیسه صفرا را شرح دهد.
- از فرایند پرستاری به عنوان یک چارچوب مراقبت از بیماران مبتلا به سنگ کیسه صفرا و بیماران تحت عمل کوله سیستکتومی استفاده نماید.
- علل، روش های درمانی و تدابیر پرستاری در سیروز کبدی را تشریح نماید.
- روش های درمانی را در سرطان کبد توضیح دهد.
- عوامل خطر و تدابیر پرستاری لازم در اداره آبنه کبد را تشریح نماید.
- ساختمان و عملکرد پانکراس را توصیف نماید.
- پانکراتیت حاد و مزمن را از افتراق دهد.
- تدابیر پرستاری برای مراقبت از بیمار مبتلا به پانکراتیت حاد را بکارگیرد.
- روش های درمانی در تومور های پانکراس را شرح دهد.
- عملکرد آب و الکترولیت ها در بدن، نقش یون ها در عملکرد سلول های عضلات ارادی، صاف، قلبی و عصبی، تأثیرات تغییرات آب بر بدن طی آزمون پایانی توضیح بدهد.

- نقش یون هیدروژن در بدن و عملکرد آن، فیزیولوژی طبیعی یون هیدروژن، عملکرد فیزیولوژیک بدن در موارد تغییرات یون هیدروژن، افزایش و کاهش یون هیدروژن، علائم و نشانه های اسیدوز و آلکالوز را شناسایی نموده و توضیح دهد.
- یون سدیم، نقش آن در بدن و تاثیر آن در سلول های مختلف، تغییرات یون سدیم در بدن (هایپوناترمی و هایپرناترمی)، علل، علائم و نشانه های آن را شناسایی نموده و توضیح دهد، درمان و مراقبت های پرستاری از بیمار مبتلا به اختلالات یون سدیم را شرح دهد.
- یون پتاسیم، نقش آن در بدن و تاثیر آن در سلول های مختلف، تغییرات یون سدیم در بدن (هایپوکالمی و هایپرکالمی)، علل، علائم و نشانه های آن را شناسایی نموده و توضیح دهد، درمان و مراقبت های پرستاری از بیمار مبتلا به اختلالات یون پتاسیم را شرح دهد.
- یون کلسیم، نقش آن در بدن و تاثیر آن در سلول های مختلف، تغییرات یون سدیم در بدن (هایپوکلسمی و هایپرکلسمی)، علل، علائم و نشانه های آن را شناسایی نموده و توضیح دهد، درمان و مراقبت های پرستاری از بیمار مبتلا به اختلالات یون کلسیم را شرح دهد.
- ساختمان و عمل بافت های تشکیل دهنده سیستم اسکلتی عضلانی را توضیح دهد.
- ارتباط بین بافت ها و مجموعه عملکرد کل سیستم اسکلتی عضلانی را بیان نماید.
- تغییرات فیزیولوژیک سیستم اسکلتی عضلانی با گذشت سن را توصیف نماید.
- حالات پاتولوژیک که سیستم اسکلتی عضلانی را درگیر می کند را توضیح دهد.
- ارزیابی پرستاری اولیه را بر اساس نوع مشکل مددجو توضیح دهد.
- در ارزیابی سیستم اسکلتی عضلانی قادر به برقراری ارتباط بین شرح حال و معاینات بالینی و آزمایشات تشخیصی باشد.
- با ایجاد ارتباط بین معاینات، سوالات و آزمایشات تشخیصی خود برنامه ریزی جهت اجرای یک روش مراقبتی از مددجو را تنظیم نماید.
- سه علت شکستگی استخوان را شرح دهد.
- اقدامات لازم جهت پیشگیری از شکستگی استخوان را بیان کند.

- سه روش بی حرکت کردن اندام شکسته را که جهت بهبود شکستگی انجام می شود شرح دهد.
- همراه با شرح درمان های دارویی در شکستگی ها دو اصطلاح "جاناندازی بسته" و "جاناندازی باز" را در مورد شکستگی توضیح دهد.
- ۳ عارضه مهم شکستگی را همراه با روش های درمان آنها بیان کند.
- اطلاعات عینی و ذهنی را که پرستار باید به هنگام ارزیابی بیمار دچار شکستگی جمع اوری کند را ذکر کند.
- اقدامات پرستاری را در کنترل درد اندام آسیب دیده حفظ و افزایش قدرت و توانایی حرکت اندام بیمار، محافظت از پوست و آموزش مددجو را توضیح دهد.
- ۴ عارضه اصلی شکستگی را همراه با اقدامات پرستاری لازم پیشگیرانه را تشریح نماید.
- مراقبت های پرستاری خاص را در بیمار تحت درمان با فیکساتورهای خارجی ذکر کند.
- اقدامات خاص پرستاری را در بیمار دارای پروتز استخوانی را برشمارد.
- با توجه به علائم و نشانه ها صدمات و آسیب های لیگامنتهاف تاهندون ها و عضلات را تفکیک کند.
- مراقبت های پرستاری خاص را در آسیب های لیگامنت، تاندون و عضلات را بیان نماید.
- انواع صدمات وارده به مفاصل را با نام ذکر کند.
- برنامه آموزشی پیشگیرانه از آسیب های مفصلی را تدوین نماید.
- عوامل اجتناب ناپذیر و قابل پیشگیری در بروز ضایعات سیستم اسکلتی عضلانی را شرح دهد.
- انواع اختلالات متابولیکی استخوان را بیان نماید.
- راه های تشخیصی بیماری استئوپوروز را تشریح کند.
- راهکارهای پیشگیری از استئوپوروز را جهت مراقبت در منزل به مددجو آموزش دهد.
- ملاحظات مربوط به استئوپوروز در سالمندی را برشمارد.

- روش های مختلف درمانی پوکی استخوان را توضیح دهد.
- یافته های بالینی و تست های تشخیصی استئومالاسی را با سایر اختلالات متابولیکی استخوان مقایسه نماید.
- ملاحظات کلیدی پرستاری در بیماران تحت درمان با داروهای مورد کاربرد در اختلالات متابولیکی استخوان را ارائه دهد.
- بیماری پاژه را تعریف کند.
- شاخص های تشخیصی در بیماره پاژه را شرح دهد.
- برای بیمار مبتلا به اختلال متابولیکی استخوان با توجه به نوع آن یک برنامه مراقبتی بر اساس فرایند پرستاری تدوین کند.
- انواع استئومیلیت را ذکر کند.
- اقدامات درمانی-حمایتی را در مبتلایان به استئوپورز بیان کند.
- آرتريت عفونی و غیر عفونی را با هم مقایسه کند.
- انواع تومورهای سیستم اسکلتی عضلانی را دسته بندی کند.
- علایم بالینی و راه های تشخیصی تومور های استخوانی را توضیح دهد.
- روش های درمانی در مبتلایان به تومورهای سیستم اسکلتی عضلانی را برشمارد.
- اقدامات مراقبتی در منزل را در مبتلایان به تومور استخوانی را به صورت چک لیست ارائه نماید.
- انواع قطع عضو را نام ببرد.
- فرایند پرستاری را در بیمار تحت آمپوتاسیون را ارائه دهد.
- راه های بازتوانی بیمار تحت آمپوتاسیون را تشریح کند.
- چک لیست مراقبت در منزل در بیمار مبتلا به استئومیلیت را ارائه دهد.

- اپیدمیولوژی، اتیولوژی و پاتولوژی و تظاهرات بالینی آرتریت روماتوئید را بیان کند.
- درمان طبی آرتریت روماتوئید را توضیح دهد.
- مراقبت های پرستاری را در بیمار مبتلا به آرتریت روماتوئید بر اساس فرایند پرستاری را تدوین کند.
- آموزش های لازم مراقبتی در منزل جهت بیمار مبتلا به آرتریت روماتوئید را تدوین کند.
- جراحی های رایج ارتوپدی برای بیماران آرتریت روماتوئید را همراه با مراقبت های پرستاری لازم در بیماران مذکور ذکر کند.
- بیماری نقرس را تعریف کند.
- اقدامات درمانی مراقبتی را در بیماری نقرس توضیح دهد.
- پاتولوژی بیماری لوپوس اریتماتو سیستمیک را توضیح دهد.
- تظاهرات بالینی بیماری لوپوس اریتماتو سیستمیک را فهرست کند.
- اقدامات مراقبتی-درمانی را بر اساس فرایند پرستاری شرح دهد.
- علل بیماری دژنراتیو مفصلی را ذکر کند.
- اقدامات پیشگیرانه از بیماری دژنراتیو مفصلی را مشخص کند.
- علایم بالینی بیماری دژنراتیو مفصلی را مشخص کند.
- روش های مختلف درمانی را توضیح دهد.
- برنامه مراقبتی در بیماری دژنراتیو مفصلی را بر اساس روش درمانی صورت گرفته در قالب فرایند پرستاری ارائه دهد.
- آموزش های لازم جهت مراقبت در منزل را در فرد مبتلا به بیماری دژنراتیو مفصلی را تنظیم کند.

جدول زمانبندی ارائه برنامه درس بزرگسالان و سالمندان ۱ نیمسال دوم سال تحصیلی ۰۳-۰۲

ردیف	تاریخ	ساعت	موضوع جلسه	مدرس	روش های آموزش	امکانات مورد نیاز	عرضه آموزش
۱	۱۴۰۲/۱۱/۳۰	۱۳-۱۵	آناتومی و فیزیولوژی دستگاه گوارش، اخذ تاریخچه، معاینات فیزیکی	دکتر روحی	سخنرانی و روش های مبتنی بر تکنولوژی	ویدئو پروژکتور	کلاس درس
۲	۱۴۰۲/۱۲/۷	۱۳-۱۵	تست های تشخیصی در اختلالات گوارشی	دکتر روحی	سخنرانی و روش های مبتنی بر تکنولوژی	ویدئو پروژکتور	کلاس درس
۳	۱۴۰۲/۱۲/۱۴	۱۳-۱۵	انواع استوماتیت و بدخیمی های دهان، مراقبت های پرستاری از بیماران مبتلا به اختلالات دهان	دکتر روحی	سخنرانی و پرسش و پاسخ	ویدئو پروژکتور	کلاس درس
۴	۱۴۰۲/۱۲/۲۱	۱۳-۱۵	مراقبت های پرستاری از بیماران مبتلا به بیماری های مری (آشالازی، دیورتیکول، ریفلاکس، تومورهای مری)	دکتر روحی	سخنرانی و روش های مبتنی بر تکنولوژی	ویدئو پروژکتور	کلاس درس
۵	۱۴۰۳/۱/۲۰	۱۳-۱۵	مراقبت های پرستاری از بیماران مبتلا به بیماری های معده (گاستریت حاد و مزمن)	دکتر روحی	سخنرانی و پرسش و پاسخ	ویدئو پروژکتور	کلاس درس
۶	۱۴۰۳/۱/۲۷	۱۳-۱۵	مراقبت های پرستاری از بیماران مبتلا به بیماری های معده (زخم معده و سرطان معده)	دکتر روحی	سخنرانی و پرسش و پاسخ	ویدئو پروژکتور	کلاس درس

کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	دکتر ادیب	مروری اجمالی بر آناتومی وفیزیولوژی دستگاه گوارش تحتانی (روده)	۸-۱۰	۱۴۰۲/۱۱/۳۰	۷
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	دکتر ادیب	بیماری های التهابی روده	۸-۱۰	۱۴۰۲/۱۲/۷	۸
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	دکتر ادیب	اختلالات انورکتال	۸-۱۰	۱۴۰۲/۱۲/۱۴	۹
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	دکتر ادیب	شکم حاد	۸-۱۰	۱۴۰۲/۱۲/۲۱	۱۰
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	دکتر ادیب	(۱) اختلالات کبد و مجاری صفراوی	۸-۱۰	۱۴۰۳/۱/۲۰	۱۱
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	دکتر ادیب	(۲) اختلالات کبد و مجاری صفراوی	۸-۱۰	۱۴۰۳/۱/۲۷	۱۲
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	دکتر ادیب	اختلالات پانکراس	۸-۱۰	۱۴۰۳/۲/۳	۱۳
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	خانم پاریاد	آشنایی با عملکرد آب و الکترولیت ها در بدن، نقش یونها در عملکرد سلول های عضلات ارادی، صاف، قلبی و عصبی تاثیر تغییرات آب بر بدن نقش یون هیدروژن در بدن و عملکرد	۸-۱۰	۱۴۰۳/۲/۱۰	۱۴

				آن، فیزیولوژی طبیعی یون هیدروژن، عملکرد فیزیولوژیک بدن در موارد تغییرات یون هیدروژن، افزایش و کاهش یون هیدروژن، علائم و نشانه ها؛ درمان و مراقبت های پرستاری			
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	خانم پاریاد	آشنایی با یون سدیم و نقش آن در بدن و تاثیر آن در سلول های مختلف، تغییرات یون سدیم در بدن (هایپوناترمی و هایپرناترمی)، علل، علائم و نشانه ها، درمان و مراقبت های پرستاری	۸-۱۰	۱۴۰۳/۲/۱۷	۱۵
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	خانم پاریاد	آشنایی با یون پتاسیم و نقش آن در بدن و تاثیر آن در سلول های مختلف، تغییرات یون پتاسیم در بدن (هایپوکالمی و هایپرکالمی)، علل، علائم و نشانه ها، درمان و مراقبت های پرستاری	۸-۱۰	۱۴۰۳/۲/۲۴	۱۶
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	خانم پاریاد	آشنایی با یون کلسیم و نقش آن در بدن و تاثیر آن در سلول های مختلف، تغییرات یون کلسیم در بدن (هایپوکلسمی و هایپرکلسمی)، علل، علائم و نشانه ها، درمان و مراقبت های پرستاری	۸-۱۰	۱۴۰۳/۲/۳۱	۱۷
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	خانم صدیقی	معرفی درس، مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم اسکلتی - عضلانی، نقش پرستار در ارائه تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص پرستاری	۱۰-۱۲	۱۴۰۲/۱۱/۳۰	۱۸
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	خانم صدیقی	بررسی و شناخت دستگاه حرکتی تاریخچه سلامتی، انجام معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی، علائم	۱۰-۱۲	۱۴۰۲/۱۲/۷	۱۹

				شایع و مراقبت های پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری			
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	خانم صدیقی	ساماندهی مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات سیستم حرکتی و بافت همبند شامل: صدمات سیستم اسکلتی عضلانی، حرکتی و مفاصل، شکستگی ها و انواع آن، در رفتگی ها، پیچ خوردگی ها و کشیدگی و مراقبت های پرستاری	۱۰-۱۲	۱۴۰۲/۱۲/۱۴	۲۰
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	خانم صدیقی	ساماندهی مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات سیستم حرکتی و بافت همبند شامل: صدمات سیستم اسکلتی عضلانی، حرکتی و مفاصل، شکستگی ها و انواع آن، در رفتگی ها، پیچ خوردگی ها و کشیدگی و مراقبت های پرستاری	۱۰-۱۲	۱۴۰۲/۱۲/۲۱	۲۱
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	خانم صدیقی	اختلالات متابولیک استخوانی، استئوپوروز، بیماری پازه، استئومالاسی، استئوآرتریت، مراقبت پرستاری با کاربرد فرایند پرستاری (ادامه)	۱۰-۱۲	۱۴۰۳/۱/۲۰	۲۲
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	خانم صدیقی	اختلالات متابولیک استخوانی، استئوپوروز، بیماری پازه، استئومالاسی، استئوآرتریت، مراقبت پرستاری با کاربرد فرایند پرستاری (ادامه)	۱۰-۱۲	۱۴۰۳/۱/۲۷	۲۳
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	خانم صدیقی	عفونت های استخوان، استخوان استئومیلیت، آرتريت عفونی، تومورهای استخوانی و مراقبت های پرستاری بر اساس فرایند پرستاری	۱۰-۱۲	۱۴۰۳/۲/۳	۲۴

کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	خانم صدیقی	عفونت های استخوان، استخوان استئومیلیت، آرتريت عفونی، تومورهای استخوانی و مراقبت های پرستاری بر اساس فرایند پرستاری (ادامه)	۱۰-۱۲	۱۴۰۳/۲/۱۰	۲۵
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ		اختلالات بافت همبند در سیستم اسکلتي عضلانیف ارتريت روماتوئید، لوپوس اريتماتوسیستمیک و نفرس	۱۰-۱۲	۱۴۰۳/۲/۱۷	۲۶

منابع اصلی درس (عنوان کتاب، نام نویسنده، سال و محل انتشار، نام ناشر، شماره فصول یا صفحات مورد نظر در این درس در صورتی که مطالعه همه کتاب یا همه مجلات آن به عنوان منبع ضروری نباشد)

۱. برونر و سودارث . پرستاری داخلی و جراحی : گوارش. ترجمه: پوران سامی، تهران، نشر و تبلیغ بشری. آخرین چاپ

۲. سیسیل، مبانی طب داخلی بیماری های دستگاه گوارش، کبد، سیستم صفراوی. ترجمه: ایدین تبریزی و سایرین. انتشارات گلبن. تهران. آخرین چاپ

۳. هاریسون. اصول طب داخلی بیماری های گوارش. ترجمه: هادی رازجویان و سایرین. انتشارات تیمورزاده. تهران. آخرین چاپ

۴. اعلمی هرندي بهادر. ارتوپدی و شکستگی ها. انتشارات اندیشه رفیع. تهران. ۱۳۹۷.

۵. Last edition Smelzer, Suzanne, C; oconnell. Brunner and Suddarth's Medical Surgical Nursing. Last edition

۶. Black,J; Hawak ,J; Medical Surgical Nursing, Clinical management for positive outcomes; Elsevier saunders Co, Last edition.

۷. Ulrich SP, Canale SW, Nursing Care Planning Guides: For Adults In Acute, Extended And Home Care Settings last ed..Carlson.karen.k.AACN, Advanced critical care nursing ,Sanders Elsevier

۸. Alspach.Joanne; Core Curriculum for Critical Care Nursing.philadelphia:W.B.Saunders co. ۲۰۱۴

۹. Daugirdas, T, John and iny .S,Todd. Handbook of Dialysis. Boston: Little, Brown Company. ۲۰۱۳

۱۰. Urden. D, Linda and Stacy , M. Kathleen and Lough, E. Mary. The Critical Care Nursing Diagnosis and management. Fifth edition. St. Louis: Mosby Inc. ۲۰۱۸
۱۱. Metheny Norma M. Fluid and electrolyte balance. Nursing considerations. Philadelphia :The J.B.Lippincott co. ۲۰۱۰

منابع مطالعه بیشتر:

- بورکیت و همکاران. مبانی جراحی بورکیت. ترجمه: قطبی، نادر و حیدری سراج، مهران. تهران: نشر طبیب ۱۳۹۹.

- شوارتز و همکاران. اصول جراحی شوارتز. ترجمه: عباسی، علی و همکاران. تهران، نشر سماط، ۱۳۹۸

- خادمی، مژگان و همکاران. مایع درمانی وریدی برای پرستاران. تهران: انتشارات بشری ۱۳۸۶

- مزینی منفرد، آزاده، اتوکش سلمان. آب و الکترولیت به زبان ساده. تهران: نشر طبیب ۱۳۸۴

نحوه ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

الف) در طول ترم

ب) پایان دوره

ساعت	تاریخ	نمره	روش آزمون
نامشخص	نامشخص	۸۵٪	آزمون پایان ترم
نامشخص	نامشخص	۵٪	شرکت در بحث های کلاس
نامشخص	نامشخص	۱۰٪	تکلیف

مقررات و انتظارات از دانشجویان:

هر دانشجو در طی دوره ملزم به رعایت مقررات آموزشی به شرح زیر است:

- ✓ رعایت حسن اخلاق و شئون اسلامی
- ✓ مطالعه محتوای آموزشی
- ✓ ارائه به موقع تکالیف محول شده
- ✓ حضور و شرکت فعال در کلاس
- ✓ شرکت در آزمون حضوری میان ترم و پایان ترم